O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. № ____________

Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 78 (9.116) * 1998 йил 6 июль, душанба * Сотувда эркин нархда

Ўзбекистонда Тожикистон кунлари якунланди

Ўтган шанба куни муҳташам «Туркистон» саройида Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кунларининг тантанали ёпилиш маросими бўлди.

Ўзбекистонда Тожикистон кунлари том маънода катта байрамга айланиб кетди. Тошкент, Бухоро, Қашқадарё, Хоразм ва Самарқандда бўлиб ўтган мароқли учрашувлар икки халқнинг дўстлик, қўшничилик анъаналарини ривожлантиришга интилаётганлигини яна бир бор тасдиқлади. Ҳар иккала давлатнинг мустақилликка эришгандан кейин ҳаётида юз бераётган янгиликлар беҳисобдир. Тожикистон Республикасининг мамлакатимиздаги кунлари бир-бирларининг ютуқларини ўз кўзлари билан кўриш, тажрибалар билан ўртоқлашиш имконини берди. Тожикистон делегацияси аъзоларининг республикамизнинг саноат корхоналарига, бир қатор хўжаликларга бориши ҳам бежиз эмас. Меҳмонлар пойтахтнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилдилар.

Тантанали маросимда сўзга чиққанлар Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кунлари иққи мамлакат Президентлари Ислом Каримов ва Имомали Раҳмоновларнинг ташаббуси билан ўтказилганлигини, у икки халқнинг бир-бирига янада яқинлашганлигини таъкидладилар. Тожикистон ва Ўзбекистон санъат усталарининг биргаликда берган концертлари ушбу байрамга ўзига хос тантанаворлик бахшида этди. Чиндан ҳам санъаткорларнинг чиқишлари ҳамма ерда зўр олқишлар билан кутиб олинди.

Ўзбекистонда Тожикистон кунларининг ўтиши икки халқ тарихида ўчмас из қолдирди.

Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кунларининг тантанали ёпилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Ўткир Раҳматов, Бош вазир ўринбосари Алишер Азизхўжаевлар қатнашдилар.

Сўз — қатнашчиларга

ДИЙДОР КЎРИШГУНЧА ХАЙР, ҚАДРДОНЛАР

**Ўлмас ЖАМОЛ,
Тожикистон халқ шоири:**

— Одатда фарзанд она қучоғига талпинади. Биз ҳам худди Ўзбекистон сари бир фарзанддек ҳамиша интиламиз. Бу ердаги дўстларимизнинг дийдорини, Ўзбекистон жамолини ҳамиша соғинамиз.

Ўзбекистонда кўрганларимни мен афсоналарга қиёс этаман. Бутун мамлакат бўйлаб ҳукмрон бўлган жўшқин яратувчилик кайфияти мени лол этди. Айниқса пойтахт Тошкентда қад кўтарган ажойиб бинолар, бунёд этилган кўчалар, хиёбонларни кўриб кўз қувнайди. Уларнинг ҳаммаси ўзбек халқининг йўлбошчиси Ислом Каримовнинг доно сиёсати, фидойилиги, халқни буюк яратишлар, ислоҳотлар сари етаклагани боис амалга ошириляпти. Уларнинг ҳаммаси Ўзбекистондаги барқарор осойишталикнинг, бамаслаҳат иш юритишнинг меваси эканлигига амин бўлдик.

Келишга қанчалик интилган бўлсак хайрлашиш шунчалар оғир бўляпти. Лекин бизнинг қўшнилигимиз яна бирозгина фурсатдан кейин табаррук Тожикистон тупроғида дийдор кўришишимиз юракларга таскин беради.

Биз ўша учрашувларгача Тошкентдаги дийдорлашувларнинг завқи-шавқи билан яшаймиз, ижод қиламиз. Тожик тупроғида очиқ чеҳралик билан, қайноқ бағирлик билан кўришгунча хайр, қадрдонларим!

ИЛҲОМ ЧАШМАСИ

**Вафо НАЗАРОВ,
Тожикистон халқ рассоми:**

— Ростини айтсам, бу йил Ўзбекистонга учинчи бор келишим. Ҳар гал келганимда бу муаззам юртнинг янги бир нурли қиррасини кашф этиб қайтаман. Ҳар сафар юрагим илҳомларга тўлиб-қайнаб тошади.

Бу гал сафаримда Тожикистон кунларининг бош безовчи рассоми сифатида фаолият кўрсатдим. Қаерда бўлмайлик, бизга кўрсатилган чексиз эҳтиром, иззату ҳурматни кўриб қалбимизга қуёш киргандек бўлди. Худди ўз уйимизда юргандек бахтиёр эдик.

Самарқанду Бухоро, Хоразму Қашқадарё сафарларининг таассуротлари бир оламча бор. Аждодларимиздан қолган мерос шу даражада рангли, шу даражада ёрқинки унга мос сўз ҳам, бўёқ ҳам топиш мушкул.

Ўзбекистондан яна бир жаҳон илҳом билан қайтмоқдаман. Энг яхши асарларимни шу қуёшли юртга бағишлаш ниятим бор. Насиб этса Тожикистонда дийдор кўришганда шу илҳом мевалаларимни дўстларимга тақдим этаман. Демак, «Хайр, Ўзбекистон!» эмас, «Кўришгунча хайр, ўзбекистонлик азиз бинодарлар!» дейман.

Дил тубидан

АБАДИЙЛИК РАМЗИ

Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кунларининг очилиши муносабати билан йўлбошчимиз Ислом Каримов ажойиб бир изҳори дил қилиб, устод Нуриддин Абдураҳмон Жомийнинг устод Алишер Навоийга бағишланган шеърий сатрларини келтириб, гулдурос қарсаклар остида абадийлик рамзи бўлган икки халқ дўстлигини шарҳлаб бердилар:

***«Хоса ки бо боғи ошнои,
Дар шохи вафо бувад Навои...»***

Дарҳақиқат, Абдураҳмон Жомийнинг «Лайли ва Мажнун» достонидаги бу оташин мисралар ўн бешинчи асрдаёқ ўзбек халқининг даҳо шоирига берилган катта дўстона баҳодурки, унинг таржимаси шундай:

***«Дўстлик боғидаги махсус хушкалом,
Вафо шохидадир Навоий мудом.
Гўзал сўзлар билан наво айлагай,
Озурда дилларни даво айлагай.
Бундан бошқа ишнинг бўлмас адоси,
Жаҳонда дўстлари бўлсин фидоси...»***

Ёхуд маъруза давомида тилга олинган «Юсуф ва Зулайҳо» достонида Жомийнинг Навоийга нисбатан айтилган қуйидаги оташин мисраларини бир янгиликдек муштарийлар ҳукмига ҳавола этиш мумкин:

***«Алишери Навоийким азалдан,
Эрур машҳур ҳар шеъру ғазалдан.
Шижоат бешасида паҳлавон ул,
Али ҳам шер машҳури жаҳон ул.
Лозим деб билмадим шов-шувни элга,
Номин пинҳона олдим чунки тилга».***

Шунингдек, ҳазрати Жомий улуғ Навоий ила ўз қондошлигини ушбу тўртликда акс эттирганки, кейинчалик унга Боқий Раҳимзода ва Ғафур Ғулом ва бошқа шоирлар тазмин бағишлашган:

***«Соиле маро пурсид ажаб,
Ва фалони чи нисбат асту насаб.
Гуфтам ў турку ман тожик,
Лек дорем хешии наздик».***

Таржимаси:

***«Палончига эрурсан қандайин хеш?
Дебон мендан сўрар девона дарвеш.
Дедим тожикмену ул турки барлос,
Жудо бўлмас эту тирноққа биз хос».***

Абдуллоҳ Ҳотифий (Жомийнинг жияни) ҳазратлари ҳам Навоийни улуғлаб шундай деганлар:

***«Рустамдек шамширда, Моний қаламда,
Алишер миллатнинг фахри оламда».***

Низомиддин Алишер Навоий ҳазратларининг маърузада тилга олинган машҳур ғазали таржимасини сўзим интиҳосида муштарийларга армуғон этаман:

***Нигори турки тожиким этар юз уйни вайрона,
Эрур тожикча мижгону кўзи аммоки туркона.
Муродим шул эрур то кўзларимни зулфига сурсам,
Тараб киприкларим бирла, ёзиб зулфини ҳар ёна.
Ёқар кўнгил қуши болу парини истаса бир кеч,
У шамъ боши уза кўп чарх урар монанди парвона.
Бўлар кўксинг эшик дилда муҳаббат қасрини қурсанг,
Алифлар ёнма-ён саф тортишар гўёки дандона.
Уриб ўзни девор остига ҳар дам соее кўрсам.
Қулаб тушгай оҳим ўтидан охир сакфи кошона.
Эса хилват қоронғу пири муғон сори бор, эй шайх,
Ки бўлгай май зиёси бирла равшан кунжи майхона.
Чиқорса диндану боғлаб санам зуннор қайтарса,
Бағишлаб нақли дин олсин гуноҳим бори мастона.
Менга паймона, риндларга узат соғарда эй соқий,
Вале май хумини кўнглим учун сен айла паймона.
Насиҳатгўй Фоний ҳам хирад ойинидан чиқмиш,
Қачон бўлгай киши ақли эса ҳамдарди девона?***

Икки бобокалон шоиримиз улуғлаган дўстлик абадий яшайди!

Олимжон БЎРИЕВ.

Бугунги Тошкент. Ўзбекистон кўчасидаги кўркам бино.
Рашид Галиев олган сурат.

Саноат

ЯНГИ МАҲСУЛОТЛАР

Пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган қўшма корхоналар сони кундан кунга ортиб, улар ишлаб чиқараётган рақобатбардош маҳсулотлар мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришда салмоқли ўринга эга бўлиб бормоқда. Шаҳримиздаги йирик корхоналардан бири «Ўзэлектроаппарат» ҳиссадорлик жамияти қошида ташкил этилган «Эльга — Азия» Ўзбекистон — Россия қўшма корхонасининг фаолият кўрсатаётганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ.

«Эльга — Азия» қўшма корхонаси ҳар бир хонадон учун зарур жиҳоз — электр плиталари ишлаб чиқариш билан шуғулланади. 20 га яқин кишини иш билан таъминлаган. Ушбу корхона Россиядан келтирилган замонавий дастгоҳлар билан жиҳозланган.

— Айни кунларда корхонамизда 3 турдаги «ЭП-301», «ЭП411», «ЭП43Р3» деб номланган ва 3 ва 4 камфорали электр плиталари ишлаб чиқармоқдамиз, — дейди директор ўринбосари Борис Михайлов. — Ойига 3 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариб, буюртмачиларга сифатли маҳсулот етказиб беряпмиз. Ҳозирнинг ўзида Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи ишчилари учун қурилаётган коттежлар ҳамда «Шарқ» нашриёт матбаа концерни жамоаси учун бунёд этилаётган кўп қаватли турар жой биноларига ўрнатиш учун электр плиталаримизни жўнатдик.

Қўшма корхоналарда ишлаб чиқарилаётган электр плиталарига нафақат мамлакатимизда, балки Туркманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон давлатларида ҳам қизиқиш катта бўлмоқда. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг маълум қисмини экспорт қилиш учун Туркманистон давлати билан музокаралар олиб борилмоқда. Шунингдек, ҳозир Россиядан тайёр қисмлар олиб келиб, маҳсулот ишлаб чиқарилаётган бўлса, йил охиригача бутловчи қисмларнинг 30 фоизини қўшма корхонанинг ўзида тайёрлаш учун саъй-ҳаракатлар олиб борилмоқда. Корхона мутахассислари янги маҳсулотлар яратиш йўлида ҳам ҳаракат қилишмоқда. Улар келгусида газ электр плиталар, электр шкафлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ниятидалар. Чунки бозорни ўрганмаган, сифатли ва рақобатбардош янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлида изланмаган корхонанинг келажаги ҳам йўқлигини жамоа аҳли яхши тушунади. Шунинг учун ҳам бугунги барча ҳаракатлар ана шунга қаратилган.

Шоира ИСАЕВА.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

- Олий Мажлиснинг Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги қўмитасининг йиғилишида «Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Наманган вилоятида ижроси ҳақидаги масала муҳокама қилинди.
- Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллигига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ташкилий қўмитасининг аъзолари ушбу қўмита раиси, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков бошчилигида Самарқандда бўлдилар, Хортанг қишлоғидаги меъморий мажмуанинг қурилиши қандай кетаётганлиги билан танишдилар. Ташкилий қўмита аъзоларининг ушбу ташрифида Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов ҳам иштирок этди.
- Қўқондаги «Улуғбек» акциядорлик жамиятида маҳаллий хом ашёдан пайпоқлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.
- Наманганда вилоят хотин-қизлар қўмитасининг нашри бўлган «Аёл ва жамият» газетасининг биринчи сони босмадан чиқди.
- Тошкент — Андижон автомобиль йўлининг тоғ ёнбағридан ўтган қисмида таъмирлаш ишлари жадал давом этмоқда. Ўтган йили Япония ҳукумати Қамчиқ довонидаги йўлни қайта таъмирлаш учун 960 миллион иен ҳажмида грант ажратган эди. Куни кеча унинг расмий тақдимот маросими бўлди.
- Наманган шаҳрида «Намбум ЛТД» ўзбек — немис қўшма корхонаси ишлай бошлади. Корхона учун ҳозиргача 9 миллион доллар маблағ сарфланди. Бу ерда қоғоз ишлаб чиқариш асосан макулатура ва пахта линти ҳисобига амалга оширилади.
- Тошкентда «Ўзбекистон» жисмоний тарбия ва спорт жамияти касаба уюшмаларининг анжумани бўлиб ўтди.

ЖАҲОНДА

- 3 июлга ўтар кечаси ўзининг дала ҳовлисида отиб ташланган Россия Давлат думасининг депутати генерал Л. Рохлин иши бўйича тергов давом этмоқда. У миясига отилган ўқдан ўлдирилган. Генералнинг рафиқаси Тамара Рохлина эрининг ўлимида дахлдорлигини тан олган. Тамара Рохлина суд-руҳий текширувидан ўтиши керак.
- Бугун Москвага ташрифи чоғида Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевнинг Россия Президенти Борис Ельцин билан учрашуви чоғида Каспий денгизининг Шимолий қисмини бўлиш тўғрисидаги шартномани, шунингдек Россия билан Қозоғистон ўртасидаги умрбод дўстлик тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши кутилмоқда.
- Марокаш пойтахтида Жаҳон божхона ташкилотининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Сессия ишида Ўзбекистон Республикасининг вакиллари ҳам қатнашдилар.
- Шимолий Ирландияда Миллий ассамблеяга сайловлар бўлиб ўтди. Мазкур мамлакат Миллий ассамблеяси таркиби 108 депутатдан иборат бўлиб, унга 18 округдан вакиллар сайланди.
- НАТО Бош котиби Хавьер Солана Косоводаги албанларни тез ва мустаснавий шарт асосида Югославия Федерацияси ҳукумати билан музокараларни давом эттиришга даъват қилди.
- Халқаро валюта фонди мамлакат иқтисодиётини барқарорлаштириши учун Тожикистонга 128 миллион доллар кредит ажратди.
- Чеченистон Бош вазири вазифасини бажарувчи Ш. Басаев ўтган ярим йил мобайнида ўз олдига қўйган мақсадига эришолмаганлиги учун истеъфога чиқди.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

• Иқтисодиёт • Ижтимоий соҳа • Маданият

- Австрия Бош вазири расмий ташриф билан Эстонияда бўлди.
- Гонгконгда янги халқаро аэропорт фойдаланишга топширилди. Унинг қурилишига 20 миллиард доллар сарфланди.
- Камбоджанинг иккинчи Бош вазири Хун Сен инсон ҳуқуқлари бўйича БМТ миссияси вакиллари эълон қилган баёнотни кескин рад этди. Мазкур баёнотда фуқаролардан сиёсий қотиллик пайтида 15 та, турли тазйиқ ва таъқиблар ҳақида 140 та шикоят келгани айтилади ва Хун Сен раҳбарлигидаги ҳукумат таҳдид ва тажовузлар уюштиришда гумон қилинади.
- Санкт-Петербург шаҳрида ўтказилган «Ароқ-шароблар ярмаркаси — 98» кўригида жаҳоннинг 17 мамлакатидан келган мутахассислар ўз маҳсулотларини «имтиҳон»дан ўтказдилар. Ушбу ярмаркада «Тошкент шароб комбинати» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ҳамда Ховренко номли Самарқанд шароб комбинати ҳам ўз маҳсулотлари билан қатнашди. Унда Самарқанднинг «Ўзбекистон» маҳсулоти, «Самарқанд» бальзами олтин медалга, Тошкентнинг «Гулихандоз» ва «Алеатико» шароби кумуш медалга ва яна бир неча маҳсулотларимиз бронза медалига сазовор бўлди.
- Арманистоннинг машҳур «Арарат» коньяк заводлари француз фирмасига сотиб юборилди.
- Шри-Ланка ҳарбий қўшинлари билан «Тамиль Илам» — Озодлик йўлбарслари жангарилари ўртасидаги қуролли тўқнашувлар оқибатида яна 266 киши ҳалок бўлди. Жанглар Манкулам шаҳри атрофида бўлди.

ОБУНА — ЙИЛ БЎЙИ

Маълумки, ҳар ойнинг ўнинчи кунига қадар Сиз «Тошкент оқшоми»га ёзилишингиз ва уни шундан кейинги ойдан бошлаб олишингиз мумкин. Демак, «Оқшом»ни шу йилнинг август ойидан олиш иштиёқида бўлсангиз, Сиз унга обунани 10 июлга қадар расмийлаштиришингиз керак.

Яна шуни ҳам эслатиб ўтмоқчимизки, «Тошкент оқшоми» газетаси чакана савдога жуда ҳам чекланган миқдорда чиқарилади. Унинг обуна нархлари Тошкент шаҳрида яшовчилар учун қуйидагича:

Абонент қутисига	Уй манзилига
• 1 ойга — 129 сўм	• 1 ойга — 168 сўм
• 3 ойга — 387 сўм	• 3 ойга — 504 сўм

НАШР ИНДЕКСИ — 209.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ ЯНГИЛАНАДИМИ?

XVI жаҳон чемпионатининг чорак финал учрашувлари ана шундай хулоса чиқаришга асос бўла олади. Зеро, ярим финалга йўлланма олган Хорватия, Голландия ва Франция терма жамоалари (Бразилия бундан мустасно) ҳали жаҳон чемпиони бўлишдек юксак шарафга эга бўлишмаган.

Энди бевосита ўйинларга тўхталиб ўтсак. Энг кескин учрашув Франция — Италия жамоалари ўртасида ўтди, десак янглишмаймиз.

Европанинг бу икки кучли жамоаси беллашувининг асосий вақти ҳам, қўшимча 30 дақиқа ҳам 0:0 ҳисобида тугади. Фақат 11 метрликлар баҳсида французлар 4:3 ҳисобида устун келиб, ярим финалга йўлланма олишди.

Бразилияликларнинг ҳам Дания жамоасига қарши ўйинда бор куч-маҳоратларини ишга солишларига тўғри келди. Ака-ука Лауд-рупларнинг саъй-ҳаракатлари билан данияликлар иккинчи дақиқадаёқ ҳисобни очишди. Орадан кўп ўтмай Бебето жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлди. Сўнг Ривальдо ва Б. Лаудруплар ҳисобни 2:2 қилишди. Фақат 60-дақиқада Ривальдонинг 22 метрлардан туриб берган аниқ зарбаси бразилияликларга ғалаба келтирди.

Аргентина — Голландия беллашувида кўпчилик аргентиналиклар ғалаба қозонса керак деб ўйлаганди. Бироқ 12-дақиқада П. Клюверт (Голландия) ҳисобни очди. Клаудио Лопес тез орада ҳисобни тенглаштиргач майдонда ҳужумкор ўйин бошланди. Фақат 90-дақиқада Д. Бергкампнинг «олтин» зарбасигина европаликларга ғалаба келтирди.

Хорват футболчилари Германия терма жамоасини 3:0 ҳисобида енгани чемпионатнинг энг катта шов-шувига айланди. Р. Ярни, Г. Влавович ва Д. Шукерларнинг уч аниқ зарбаси қўпол ва руҳсиз ўйнаган «немис машинаси»ни мажақлаб ташлади.

Энди 7 июль куни Бразилия — Голландия, 8 июлда эса Франция — Хорватия жамоалари ярим финал баҳсларини ўтказишади.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Замондошларимиз

МАШҲУР БЎЛГАН МАШҲУРА

Инсон учун ҳаётда бахтли кунлар кўп бўлади. Ана шундай бахтли, ҳаяжонли кунларнинг энг файзлиси, кўнгилларга олам-олам завқ бағишлайдигани янги одамнинг дунёга келиши, уни умид билан кутган оилани нурга тўлдириши, дилларни равшан этиши бўлса не ажаб!

Зуҳра опа ва Қобил акалар ҳам турмуш қурганларига ўн йил бўлганда, узоқ кутиш, энтикиш, ҳаяжонлардан сўнггина ҳаётнинг бу азиз неъматини кўриш бахтига муяссар бўлишди.

Ўша куни бутун қариндош-уруғ, маҳалла-кўй хурсанд бўлди. Умид ва яхши ният билан кутилиб, туғилиши биланоқ маҳаллага машҳур бўлган қизалоққа бувижониси Машҳура дея исм қўйди...

Машҳура унди, ўсди, номига яраша инсон бўлди. Ота-онанинг меҳр-муҳаббати билан йўғрилган пок ниятлари ижобат бўлиб, ягона фарзанд нафақат Тошкентда, балки Ўзбекистонимизда ҳам ўзининг тадбиркор ва ишбилармонлиги билан донг таратди. Бугун Машҳурани Намангану Бухоро, Фарғонаю Самарқанд танийди.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институтидаги таҳсил Машҳура Юсупова учун ҳақиқий сабоқ бўлди. Институтни битиргач пойтахтимиздаги турли маданият уйларида бичиш-тикиш тўгараги раҳбари сифатида фаолият кўрсатди. Машҳура опа шу йиллар давомида фақат янгиликка интилди, қиз ва аёлларимизга турли миллий ва замонавий либослар яратиш сирларини эринмай ўргатди.

1994 йилда эса унинг ҳаётида муҳим ўзгариш бўлди. У ўзи фирма очиб, «Машҳура» деб ном берди. Тўғри, у узоқ ўйланди, ўз режаларини тузди, энг асосийси ўзи муаллиф бўладиган мактаб яратишни орзу қилди. Машҳура қисқа вақт ичида аёлларга бичиш-тикиш сирларини қулай ва осон усулда ўргатишни ният қилди.

Машҳура Собир Раҳимов туманида фирма очгач, аввало ўзига суянч бўладиган шогирдлар етиштирди. Ўзи яратган махсус дастур асосида тикувчилар етиштира бошлади. Чунки унинг ишлаб чиққан дастури Ўзбекистон ҳуқуқни ҳимоялаш давлат вакиллиги томонидан махсус рўйхатдан ўтган, муаллифлик гувоҳномаси бор.

Мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришда ўрта ва кичик бизнесни, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш катта аҳамият касб этаётгани бугун ўз-ўзидан равшан бўлиб бормоқда. Бу нарса давлатимиз раҳбарининг ўрта ва кичик бизнесни ривожлантириш ҳақидаги бир қатор фармонларида ҳам ўз аксини топмоқда. Ана шундай ғамхўрликлардан руҳланган Машҳура Юсупова ўзи очган фирма ишини тобора кенгайтира борди. Ҳозирда 7 та йўналиш бўйича иш олиб бораётган бу фирмада 25 нафар малакали мутахассис иш олиб бормоқа. Бугунгача 6 мингдан ортиқ қиз ва аёллар турли касбларни мукаммал ўргандилар. Улар бичиш-тикиш, сартарошлик, пазандалик ва бошқа соҳаларда муваффақият билан ишламоқдалар.

— Бичиш-тикиш курсимизни тугатганларнинг 95 фоизи уста чеварлар қаторида ишлаётганидан фахрланамиз, — дейди Машҳура Юсупова. — Аёл оиланинг ҳақиқий фариштаси бўлиши учун биринчи навбатда ширинсўз, саранжом-саришта, унинг устига уста пазандаю бичиш-тикиш ишларини уддалайдиган чевар бўлса, ҳар қандай хонадонни бахтга тўлдиради. Бизнинг мақсадимиз эса оиланинг ҳақиқий бекаси бўлган аёл, жамиятимизда ҳам ўз ўрни бўлсин, меҳнат маҳсулидан инсонларни баҳраманд этсин.

«Машҳура» хусусий фирмасида ҳозирда 14 ёшдан 50 ёшгача бўлган қиз ва аёллар турли касб сирларини ўрганишмоқда. Уларга қисқа муддат — 3-4 ойда ҳунар сирларини ўргатишда ҳар бир педагогнинг моҳирлиги қўл келмоқда. Уларнинг барчаси Машҳуранинг шогирдлари.

— Аёл аввало оилада тадбиркор бўлсин, — дейди Машҳура. — Оиласини моҳирлик билан бошқара олган аёл, жамиятда ҳам ўз ўрнига эга бўлади. Турмуш ўртоғим Лазиз Юсуповнинг тўғри йўл кўрсатганларидан кайфиятим кўтарилиб, бир ғайратимга ўн ғайрат қўшилса, фарзандларим Миракбар, Миракмал ҳамда Анварларнинг камолини кўриб юз чандон қувонаман.

— Оила йилида аёлларга нималар тилардингиз? — деган саволимизга у мамнуният билан қуйидагиларни сўзлади:

— Оила обод бўлиши учун уни кўркам этувчи, файз ато қилувчи меҳр — оила меҳри йўқолмасин. Аёл ўз қадр-қимматини йўқотмаган ҳолда фарзандларига тарбия берсин. Мен билан ёнма-ён меҳнат қилаётган шогирдларимга ҳам ҳар доим оилани биринчи ўринга қўйишни маслаҳат бераман. Оила бир чаманки, уни яшнатувчи аёл, деб биламан. Ана шу чаманзорда бегона ўтларнинг ўсмаслигида аёл бор маҳоратини ишга солмоғи даркор...

«Машҳура» нинг довруғи мамлакатимизга кетгач турли вилоятлардан келаётган мактублар, уни яна бир эзгу ишга бошлади. 1997 йилнинг сентябрь ойида Наманганда фирманинг филиали очилди. Ҳозирда 3000 нафар қиз ва аёллар касб ўрганаётган бу масканда «Машҳура»да таҳсил олганлар касб сирларини шогирдларга ўргатишмоқда. Бухоро ва Самарқандда ҳам филиаллар муваффақият билан иш юритмоқда. Бу ишларда ҳамиша изланувчан Машҳура Юсупова раҳбарлик қилмоқда. Машҳура Юсупова мамлакатимизнинг барча вилоятларида тадбиркор ва чевар «Машҳура»лар тайёрлашга бел боғлаган.

— Чет элликлар билан ҳамкорликда талабга жавоб берадиган матолар ишлаб чиқарадиган қўшма корхона очиш орзуим бор, — дейди у. Шу билан бирга ана шу матолардан жаҳон андозалари даражасидаги кийимлар тиксак, маҳсулотимиз билан хориж бозорларидан муносиб ўрин эгалласак.

Машҳура билан оила, тадбиркорлар, аёл ва унинг оиладаги ўрни ва бошқа жуда кўп мавзуларда суҳбатлашдик. У билан хайрлашгани чоғланаётганимда хона эшиги тақиллаб ўн беш-ўн олти ёшлардаги қиз билан ўрта ёшлардаги аёл хонага кирди.

— Машҳурахон, сиздан ўзимгина эмас, қудаларим ҳам миннатдор бўлишмоқда, — деди аёл мамнуният билан. — Қизим сизларда таҳсил олиб ҳамма нарсани ўрганди, ундан оила аъзолари миннатдор. Бунда сизнинг ҳиссангиз катта. Мана шу боис иккинчисини ҳам олиб келдим.

— Бош устига. — Машҳуранинг юз ва кўзларида севинч порлади. Шаҳар ва республика тадбиркор аёллари ўртасида ғолиб бу аёлнинг юзларида бундай севинчни кўриб, «Элимизнинг Машҳураларини кўпайтириш йўлидаги эзгу ишларида омад ҳамиша уни тарк этмасин» , — дегим келди.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТДА: Машҳура Юсупова ҳар доим ўз ишидан мамнун.

Умид

ЮКСАК ПАРВОЗЛАР САРИ

Мустақиллик боис йигит-қизларимизнинг хорижда билим олишларига кенг имконият яратилди. Президентимизнинг иқтидорли ёшларнинг чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватлаш «Умид» жамғармасини ташкил этиш борасидаги Фармонлари ҳам фикримизнинг исботидир. Бундан кўзланган асосий мақсад эса юртимизда ижтимоий-сиёсий, маънавий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда жаҳон андозалари даражасида билим олган заковатли, ҳар томонлама баркамол, Ватанга фидокорона хизмат қиладиган, ўз иқтидори билан она-заминни улуғлашга қодир ёш авлоддан халқ хўжалигининг устувор тармоқлари учун юксак малакали мутахассислар тайёрлашдир.

Яқиндагина мазкур жамғарма орқали дунёнинг энг тараққий этган давлатларидаги баобрў олий ўқув юртларида таълим олган ёшлар Ўзбекистонга қайтиб келишди. Биз Америка Қўшма Штатларида бўлган талаба — ёшлар билан суҳбатлашдик.

● **Анвар АБДУЛЛАЕВ:**

— Мен АҚШнинг Сиракуз университетини иқтисодиёт ва халқаро алоқалар ихтисослиги бўйича магистратурани ўтаб қайтдим. Юртимиз иқтисодиётини юксалтиришда муҳим аҳамият касб этувчи жабҳаларда меҳнат қилиш ниятидаман. Очиқ тан олиш керакки, ёшларнинг хорижда мукаммал илм олишларига раҳнамолик қилувчи бундай жамғармалар жаҳоннинг барча давлатларида ҳам мавжуд эмас. Йўлбошчимизнинг бевосита ташаббуслари билан тузилган «Умид» жамғармаси ёшларга кўрсатилаётган ғамхўрликнинг яққол намунасидир.

● **Қаҳрамон ЖЎРАБОЕВ:**

— АҚШнинг Нью-Йорк шаҳридаги ПЭЙС университетида таълим олмоқдаман, ўқишни битиргач ўзимнинг бор билимимни жонажон Ватанимиз иқтисодиётини янада мустаҳкамлашга сарфлайман. Ҳозир ўқиш жараёнида қимматбаҳо қоғозлар бозори ва инвестиция микдорини кўтаришга оид жуда ҳам керакли билимларни ўрганмоқдаман. Аввалари чет элда ўқиш кимнинг ҳам ҳаёлига келибди дейсиз!

● **Маъмуржон РАҲИМОВ, Атланта шаҳридаги Эмори университетининг талабаси:**

— Қувончдан нима дейишимни ҳам билмайман. Тошкент Давлат техника университетининг бизнес бошқаруви факультетида ўқирдим. Ҳаётимдаги сўнгги саккиз-тўққиз ойлар гўёки синовдек ўтди. Изланишлар барибир ўз натижасини бераркан. Бундай имкониятларни яратиб берганлари учун ҳукуматимиз ва Президентимизга ташаккурлар айтамиз.

● **Наргиза ЛУҚМОНОВА, Дюкейн университетидан:**

— Чет элда ҳар бир ёшнинг баркамол шахс бўлиб шаклланишига алоҳида аҳамият қилинаркан. Бизнинг диёримизда ҳам эндиликда ана шу жиҳатларга эътибор қаратилмоқда. Қолаверса, «Таълим тўғрисида»ги Қонун ҳамда Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур замирида ҳам шу эзгу ғоялар ўз аксини топган...

Жаҳоннинг энг нуфузли билим даргоҳларида таҳсил олиш бахтига сазовор бўлган йигит-қизларни илк қалдирғочларга қиёслаш мумкин. Биринчи бўлиш эса ҳар кимга ҳам насиб этавермайди. Унинг шарафи, масъулияти ўзгача. «Умид» қалдирғочларига янада юксак парвозлар тилаймиз!

Назокат УСМОНОВА.

Саноат

«НИЛ» МАҲСУЛОТЛАРИ

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманида фаолият кўрсатаётган «Нил» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонасида аҳоли учун кундалик эҳтиёж моллари — гигиена қоғози ва қўл артиш учун юмшоқ қоғозлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилган.

— Қўшма корхонамиз ташкил этилганига 3 йилдан ошди, — дейди корхона директори Нуриддин Азизов. — Замон талаблари асосида маҳсулотлар ишлаб чиқара оладиган чет эл технологияси билан жиҳозланган цехларимизда 47 нафар ходим меҳнат қилади. Маҳсулотимизга хом ашёни Туркия давлатидан келтирамиз. Аҳоли талаб ва эҳтиёжини чуқур ўрганиб, сифатли ва бирмунча арзон нархларда, хилма-хил турдаги гигиена қоғозлари ва қўл артиш учун юмшоқ қоғозлар тайёрлаяпмиз. Бугунги кунда маҳсулотимизга талаб юқори бўлмоқда.

Ҳар бир нарсанинг баҳосини харидор беради. «Нил» қўшма корхонаси маҳсулотларининг харидоргирлиги ҳам унинг сифатидан дарак бериб турибди. Корхонада бир ойда 15 миллион сўмлик махсулот тайёрланади. Буюртмачилар талабини қондиришдан ташқари унинг маҳсулотлари ўз фирма магазинида ҳам сотилади.

Айни кунларда қўшма корхона маҳсулотларига Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидан ҳам буюртмалар тушмоқда. Йил охиригача жамоада Қозоғистонга 50 минг АҚШ долларилик маҳсулот экспорт қилиш мўлжалланган.

Шоҳида БОБОЕВА.

Транспорт

ҲАЙДОВЧИЛАР УЧУН

Жамоат транспортида пойтахтимиз аҳолисининг узоғини яқин қилаётган ҳайдовчилар учун қулайлик яратилди. Уларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш мақсадида «Тошшаҳарйўловчитранс» ассоциацияси қошида кичик махсус тиббиёт маркази иш бошлади. Марказ замонавий тиббий асбоб-ускуналар ҳамда барча зарур воситалар билан таъминланган.

Тиббиёт марказида ўз касбининг устаси Гўзал Аминова ишчи-хизматчиларга сидқидилдан ғамхўрлик кўрсатмоқда.

— Марказимизга ташриф буюрган ҳар бир кишининг соғлиғини муҳофаза қилишни мақсад қилиб қўйганмиз, — дейди Гўзал Аминова. — Беморга нафақат дори-дармонлар, балки ширин сўзимиз билан ҳам малҳам бўлиш ниятидамиз.

Марказга ташриф буюрганларнинг артериал қон босимлари, ҳарорати ўлчанади, турли муолажалар ҳам кўрсатилади. Зарур ҳолларда барча тиббий муолажаларни амалга ошириш ҳам мумкин.

Сурайё ЗОКИРОВА.

«Тоштўқимачи» ҳиссадорлик жамиятида кўплаб ўз касбининг усталари меҳнат қилишади. Уларнинг юксак дидлари билан тайёрланаётган сифатли матолар харидорларга маъқул бўлмоқда.

СУРАТДА: ҳиссадорлик жамиятининг мато тўқиш фабрикаси смена устаси Гулнора Сапарбоева ва тўқувчи Гули Тошпўлатовалар сифатли маҳсулот тайёрлашга алоҳида аҳамият қаратадилар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Солиқ

«ОТЧОПАР» БОЗОРИДА ЯНГИ ТАРТИБ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Тошкент шаҳар «Отчопар буюм бозори»да жисмоний шахсларнинг савдо фаолиятини тартибга солиш ҳақидаги қарорининг бажарилиши бўйича Тошкент шаҳар Давлат солиқ Бош бошқармаси томонидан Тошкент шаҳар ҳокимлиги Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти, «Тошбозортайёрловсавдо» уюшмаси ва Чилонзор тумани ҳокимлиги билан ҳамкорликда бу бозорда савдо қилувчи тадбиркорлар орасида савдо-сотиқ ишларининг янги тартибларини кенг тарғиб қилиш бўйича муайян тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ҳозирги кунда бозор ҳудудида савдо жойини ижарага олиш ҳуқуқини берувчи ярим йиллик чипталар тайёрлаш ва тадбиркорларни янги тартибга биноан қайта рўйхатдан ўтказиш ва уларни махсус гувоҳномалар билан таъминлаш ишлари қизғин паллада. Ана шу жорий этилган янги тартиб ҳозир жуда кўпчилик фуқароларнинг қизиқишини уйғотмоқда.

Тошкент шаҳар ҳокимининг юқорида кўрсатилган қарорнинг бажарилиши билан боғлиқ қарорида 1998 йилнинг 1 июлидан бошлаб солиқ инспекцияси органлари томонидан берилган ва тадбиркорнинг исми-шарифи ва сурати қўйилган гувоҳномасиз «Отчопор буюм бозори»да савдо-сотиқ қилиниши бутунлай ман этилади.

Бундан ташқари бозор атрофларида савдо қилишга, шунингдек бозор вақти тугагандан сўнг савдо қилинишига йўл қўйилмайди.

Яна бир янгилик шундан иборатки, алкоголли ичимликлар ва пиво савдосига барҳам берилди. Демак, Тошкент шаҳрининг бу донғи кетган бозорида тартиб ўрнатилишига жиддий киришилди.

Бу тартибга биноан «Отчопар» бозорида улгуржи ёки чакана савдо билан шуғулланмоқчи бўлган тадбиркор фуқаролар учун савдо қилиш ҳуқуқини берувчи янги даромад солиғи ставкалари белгиланди. Энди тадбиркорлар олдиндан тўланган даромад солиғи ва савдо жойи учун ижара пули тўлаганликларини тасдиқловчи чипталар асосида фаолият кўрсатадилар. Даромад солиғининг ставкалари сотилаётган товарларнинг турига қараб ҳар хил белгиланган. Масалан, озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо-сотиқ қилувчилар 1 ойда энг кам иш ҳақининг 30 баробари миқдори, ноозиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчилар эса энг кам иш ҳақининг 20 баробари миқдорида солиқ тўлайдилар.

Масалан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 9 июндаги Фармони билан энг кам иш ҳақи 1100 сўм миқдорида белгиланиши билан «Отчопар» бозорида савдо-сотиқ фаолияти билан шуғулланувчи тадбиркорларнинг 1 ойлик олдиндан тўланадиган даромад солиғининг суммаси озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчилар учун 33000 сўм, бошқа турдаги товарлар савдоси билан шуғулланувчиларга 22000 сўм миқдорида белгиланади.

Лекин 1998 йилнинг июль, август, сентябрь ойларида иш бошлайдиган тадбиркорлар учун енгиллик киритилди, яъни 1998 йилнинг III чораги даврида даромад солиғининг суммаси энг кам иш ҳақининг 750 сўмлик миқдоридан келиб чиққан ҳолда белгиланади, IV чорак давридаги савдо ойларига эса даромад солиғининг суммаси энг кам иш ҳақининг 1100 сўмлик миқдоридан ҳисобланади. Демак III чорак давомида 1 ойлик даромад солиғининг суммаси озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчилар учун 22500 сўм ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчилар учун эса 15000 сўмни ташкил этади. Солиқ тўловлари нақд пул билан ёки агар жисмоний шахснинг банкда очилган ҳисоб рақами бўлса пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Ҳукумат томонидан энг кам иш ҳақи суммасига ўзгартириш тўғрисида қарор чиқарилган ҳолларда даромад солиғининг ставкаси тегишли равишда кўпаяди.

6 ойлик муддатда олдиндан даромад солиғи ва патта тўловларини тўлаб савдо-сотиқ фаолияти билан шуғулланувчилардан «Отчопар» бозорида бундан бошқа ҳеч қандай тўловлар ундирилмайди.

«Отчопар» бозорининг маъмурияти савдо-сотиқ фаолияти билан шуғулланувчиларни рўйхатга олиш ва уларга рухсатнома бериш ишларида қулайликлар яратиш мақсадида бозор ҳудудида махсус марказ ташкил этди. Бу марказ фуқароларни қизиқтирган масалалар бўйича маслаҳат бериш ва расмийлаштириш ишларини шу йилнинг 15 июнидан бошлади. Бу марказга мурожаат этувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари лозим: «Отчопар» бозорида тегишли турдаги маҳсулотлар билан савдо-сотиқ билан шуғулланишга рухсатнома олиш учун ариза топширилади. Аризага 2 дона сурат, 3 ой муддатга тўланган даромад солиғи, ижара тўлови, рўйхатга олишни расмийлаштириш ҳақи ва махсус қайд гувоҳномасини тайёрлаш билан боғлиқ хизмат ҳақи тўланганини тасдиқловчи чипталар илова қилиниши зарур. Шундан сўнг фуқарога «Отчопар» бозорида савдо-сотиқ қилишга ҳуқуқ берувчи ҳужжат берилади.

«Отчопар» бозорида бу янги тартиб киритилишига қадар савдо-сотиқ билан шуғулланганлар ҳам қайтадан рўйхатдан ўтиб янги махсус гувоҳнома олишлари лозим.

Янги иш бошловчилар эса албатта тегишли туман ҳокимиятларидан савдо-сотиқ билан шуғулланиш учун рухсатнома оладилар. Бунинг учун ҳокимиятнинг қарори чиқарилади. Ундан сўнг фуқаро истиқомат қиладиган туман Давлат солиқ инспекциясига мурожаат этилса, инспекция 1 ойлик даромад солиғи суммасини ва махсус гувоҳнома тайёрлаш хизмат ҳақи тўланишини кўрсатиб бергандан сўнг бу тўловлар тўланганлигини тасдиқловчи чипталар тақдим этилгандан сўнг фуқарога махсус гувоҳнома топширилади. Тошкент шаҳридан бошқа ҳудудлардан келган фуқаролар эса «Отчопар» бозорида савдо-сотиқ билан шуғулланиши учун махсус гувоҳнома ва даромад солиғини тўлаш кўрсатмасини олиш учун Тошкент шаҳрининг Чилонзор тумани давлат солиқ инспекциясига мурожаат қиладилар.

Савдо-сотиқ фаолияти билан боғлиқ ҳужжатларни расмийлаштириш ишларини тезкорлик билан 3 кун ичида расмийлаштириш учун ҳамма шароитлар яратилган. Фақат тегишли тўловлар вақтида тўланса бас.

«Отчопар буюм бозори»да жорий этилган янги тартибга биноан савдо-сотиқ билан шуғулланиш фаолияти Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси ходимлари томонидан мунтазам равишда назоратга олинган.

Фуқаролар диққати учун алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимизки, бозорда махсус шахсий гувоҳномасиз ёки бошқа шахсга тегишли гувоҳномадан фойдаланган ҳолда савдо-сотиқ билан шуғулланиш ҳолатлари рўйхатдан ўтмасдан савдо фаолияти билан шуғулланган ҳисобланади ва Ўзбекистон Республикасининг маъмурий жавобгарлик кодексининг 176-моддасининг 2-қисмида кўзда тутилган чора билан жавобгарликка тортилади. Бундай қонунбузарликка йўл қўйганларга энг кам иш ҳақининг 3 дан 5 баробари миқдорда жарима солинади ва сотилаётган маҳсулотлар мусодара этилади. Ўзининг шаҳсий гувоҳномасини бошқа шахсга фойдаланиш учун берган тадбиркорлар «Отчопар буюм бозорида» савдо қилиш ҳуқуқидан маҳрум этилади ва гувоҳнома солиқ инспекцияларига топширилади ва тегишли маъмурий чора кўрилиб, гувоҳнома эса бекор қилинади.

Иккинчи марта шундай қонунбузарлик билан қўлга тушганларга кўриладиган чора жуда оғир, улар энг кам иш ҳақининг 50 баробаригача миқдорда жаримага тортиладилар ва 3 йилгача савдо-сотиқ билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум этилиб, ҳаттоки қамоққа олинишлари мумкин.

Хулоса шундайки, белгиланган тартибда савдо-сотиқ билан шуғулланувчи тадбиркорлар учун йўл очиқ. Марҳамат, солиқни тўланг, қандингизни уринг, омадингиз бароридан келишига тилакдошмиз.

Тошпўлат МИРЗАЕВ,
Тошкент шаҳар Давлат солиқ Бош бошқармаси матбуот хизмати ходими.

Изҳор

МУСАВВИРНИНГ РАНГИН ОЛАМИ

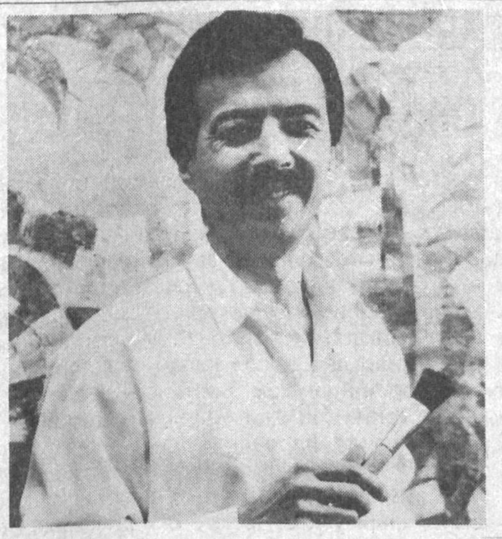

Хорижлик бир адибнинг ажойиб ҳикояси бор. Унда тасвирланишича, бир бола олисда оқаётган дарёнинг гўзаллигини кўриб «Менинг дарём» деб ўша томонга интилиб, интиқиб яшайди. Вақти келиб бола дарё соҳилига боришга мушарраф бўлади. Кўрсаки оддий сув, қирғоқлари ўпирилган, чиқиндилар уюлиб ётибди. Бола қаттиқ ранжиб: «Бу менинг дарём эмас, мен кўрган дарё гўзал эди» деб орқасига қайтиб кетади...

Ҳар сафар ўта меҳнатсевар, нозик қалб соҳиби, мўйқаламини тонг шуълалари билан нурлантирган таниқли рассом Ортиқали Қозоқовнинг суратларини кўрганимда шу ҳикоя ёдимга келади. Фақат ҳикоя қаҳрамонидан фарқли ўлароқ мен мусаввир чизган, тасвирлаган ўша манзилларга қанот боғлаб учгим келади. Она юртимнинг бир бўлаги бўлган ўша лавҳаларни, ўша қаҳрамонларни бағримга босиб, қучгим келади.

Ортиқали Қозоқов таъбир жоиз бўлса менинг кўз олдимда асардан асарга улғайиб, камолга етиб келаяпти.

Ортиқали ўз тенгдошлари орасида мутлақо янги йўналиш яратган, ўзининг услубини топган, наинки Ўзбекистон, балки жаҳонда ҳам ном қозона олган иқтидорли мусаввирларимиздан. У биз билан суҳбатда жуда кўп марта ўзининг Санг қишлоғини тилга олиб мақтайди. Бу табиий. Чунки, Ортиқали қишлоғидан узоқда, Тошкентда яшайди. Ўртада эса беадад соғинч бор. Мен дадил айтаманки, Ортиқалининг асарларини нурлантирган фазилат ана шу соғинчдир, ана шу ташналикдир. Унинг куни кечагина «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни бош муассислигида, ўзбек халқаро банки, «Ўзприватбанк», Тошкент шаҳар Ҳамза тумани ҳокимлиги ҳомийлигида чоп этилган жуда гўзал, янги монографик альбомини варақлаб туриб бунга яна бир карра иймон келтирдим.

Мусаввирлар ўз ижодининг маълум бир поғонасида кўргазмалар ташкил этадилар, шу кўргазма арафасида ўзларининг альбомларини чиқарадилар. Альбомда, албатта, мусаввир ҳақида илмий, бадиий очерк, унинг асарларидан намуналар эълон қилинади. Ҳали-ҳали эсимда: раҳматли Чингиз Ахмаровнинг альбомини қўлимга олар эканман, бир талай суратлар тўплами бўлса керак деб ўйлаган эдим. Варақлаб кўрганимдан кейин ўзимни худди парилар мамлакатида юргандек ҳис этдим. Шундан кейин ҳар бир мусаввирнинг альбомини излайдиган бўлдим. Машҳур рассом, бетакрор тасвир устаси Раҳим Аҳмедовнинг альбомида ҳам худди Чингиз Ахмаровники сингари гўзалликларни топдим. Бу гўзалликлар она диёримнинг ниҳоятда рангли бўёқлари эди, фусункор манзаралари эди. Мен тонгни, юртим манзараларини Раҳим Аҳмедовнинг кўзи билан севдим. Ортиқали Қозоқовнинг альбомини варақлаб учинчи бор ана шу кашфиётга дуч келаяпман.

Ортиқали мени устахонасига таклиф этганида бир талай тугалланган, тугалланмаган асарларини кўрсатди. Айниқса, «Зеби-зийнатлар аро» учлиги, Камолиддин Беҳзод портрети, Чўлпон сурати, «Буюк ипак йўли бўйлаб», «Малика», айниқса, «Бибихоним» асарларини мароқ билан томоша қилгандим.

— Жуда маҳлиё бўлиб қолдингиз? — деди Ортиқали ҳижолат билан. — Ҳали чала жойлари бор уларнинг...

— Бўёқларни жуда топибсиз, — дедим у узатган бир пиёла чойни оларканман. — Устахонангиз кичкина бўлса ҳам, жуда кўп асарлар сиғибди.

— Юрагимга ўхшайди-да, — кулди Ортиқали. — Хонам кичкина бўлса ҳам юрагим кенг.

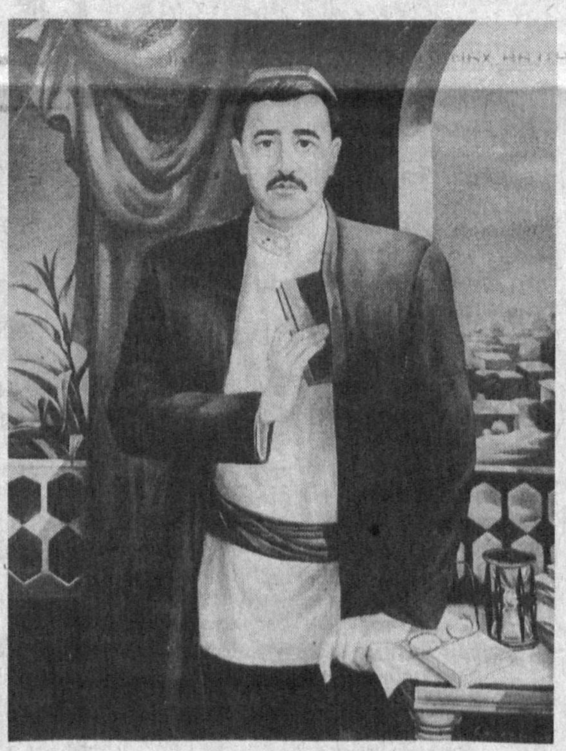

Ижодкор аҳлининг кўзи билан юраги бир бўлади дейишади. Менимча ҳам шундай. Ижодкор бутун гўзалликни кўзи билан кўриб, қалбига жо қилади. Сўнгра шу гўзаллик унинг ҳайратига қўшилиб қаламидан тўкилади. Бу ҳайрат ё шеър, ё қўшиқ, ё наво, ё ажойиб ранг-тасвир бўлиб дунёга келади.

Ортиқалининг асарларида шу тўрттала хислатни кўргандек бўламан. Унинг асарлари ҳам шеърга ўхшайди, ҳар битта чизиғидан наво таралаётгандек бўлади. Мана шунинг учун ҳам Ортиқалининг номи бугун тилга тушиб ардоқланаяпти. У ишлаган талайгина суратлар Америка, Франция, Италия, Япония, Англия, Испания, Бельгия, Туркия, Кипр, Марокаш, Канада, Исроил, Швейцария сингари кўплаб чет эл мамлакатларининг нуфузли галереяларидан ўрин олган. Мана шу меҳнаткашлиги, ижод заҳматини бор вужуди билан чекиб келаётгани учун ҳам у ўтган йили Ўзбекистон Бадиий академиясининг олий мукофоти Олтин медалга сазовор бўлди.

Ортиқалининг янги монографик альбомида Ўзбекистон халқ шоири Ойдин Ҳожиева, Иброҳим Ғафуров, Ашурали Жўраев сингари ўнга яқин ижодкорларнинг дил сўзлари ҳам ўрин олган. Улар мусаввирнинг ижоди, яратган асарлари, ўзига хослиги ҳақида ҳаяжон билан қалам юритганлар.

Альбомнинг яна бир ажойиб фазилати шуки, у ҳам ўзбек, ҳам инглиз тилларида чоп этилган. Истиқлол берган ажойиб имкониятлардан бири мана шу деб таъкидласак арзийди.

Айтишларича Леонардо Да Винчининг ёзган асарлари, чизган суратлари мингдан ошиқ бўлиб, у мухлислари қўлида тарқалиб кетган экан. Ҳатто махсус чақириқларда ҳам Италиянинг фахри бўлган буюк ижодкорнинг қўлёзмаларини бермай, авлодларига васият қилиб қолдирганлар бўлган экан.

Мен альбомни варақлаб туриб, Ортиқали ёзган барча асарларда ҳам мана шундай ардоққа сазовор бўладиган, халқимизнинг мулки бўладиган рангтасвирларни кўрдим.

Мен альбомни варақлаб туриб, халқимизнинг яратган рангин олами сира ҳам ўлмаслигига иқрор бўлдим.

Мен альбомни варақлаб туриб Ортиқалига айтмоқчи бўлган сўзларим дилимдан кечди: «Раҳмат сизга, Ортиқали, мен сиздан, сизнинг асарларингиздан қадриятларимизни, уларни яратган буюк руҳиятни ўқишни ўргандим».

Ҳар бир асарнинг илҳомбахш манбаси бўлади. Мусаввиримизнинг илҳом манбаси ҳамиша жўшиб, қайнайверсин!

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТЛАРДА: мусаввирнинг «Она» ва «Чўлпон» асарларидан кўчирма.

Шайхонтоҳур туманида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар, ҳокимлик, хотин-қизлар ва маҳалла қўмиталари раислари, Ўзбекистон Мусулмонлари диний идорасининг вакиллари иштирокида мувофиқлаштирувчи йиғилиш бўлиб ўтди.

Биз йиғилиш иштирокчиларининг баъзи фикр ва мулоҳазаларини ёзиб олдик.

1998 — Оила йили

МУҚАДДАСЛИГИНИ УНУТМАЙЛИК

• Отабек ФУЗАИЛОВ, Шайхонтоҳур тумани прокурори, Адлия катта маслаҳатчиси:

— Туманимизда 1997 йилнинг ўтган даврида 943 та оилаларнинг никоҳлари суд ва ФХДЁ бўлимлари томонидан бекор қилинган. Буларнинг асосий сабаби аҳоли ҳуқуқий онгининг пастлиги, оилалардаги ижтимоий-иқтисодий муҳитнинг носоғломлигидир. Бунинг натижасида вояга етмаган болалар аросатда қолмоқдалар.

Оилаларнинг барбод бўлишининг яна бир муҳим ва салбий сабабларидан бири, бу фуқароларнинг қонунларни яхши билмасдан, вояга етмаган фарзандларини никоҳ ёшига етмасдан туриб, диний йўл билан никоҳ ўқитиб, турмуш қураётганлигидадир. Оила шаъни, унинг муқаддаслигини асраш, камол топтириш ҳар бир жамият аъзосининг инсоний бурчи бўлмоғи даркор.

Оилани мустаҳкамлашда никоҳ ёшига етмаган ўсмирларни диний йўл билан никоҳ ўқитиб, турмуш қуришларини камайтириш мақсадида маҳалла масжидлари ва имом-хатибларига тегишли мурожаатномалар тайёрлаб етказиш, шундай ҳолатлар аниқланган вақтда тегишли чоралар қўллаш лозим.

• Муҳаббат ҚОСИМБЕКОВА, туман прокурорининг катта ёрдамчиси:

— Умумлаштириш давомида аниқланишича қуйидаги сабабларга кўра: хиёнат, рашк, касаллик, бефарзандлик, мунтазам спиртли ичимлик истеъмол қилганлиги, энг кўп ҳолларда феъл-атворлари тўғри келмаганлиги туфайли никоҳни бекор қилиш мақсадида судга мурожаат этмоқдалар.

Оилалар ўртасидаги ажрим сабаблари ўрганилганда, қонунда сўзма-сўз ёзиб бўлмайдиган, лекин оилада кунма-кун шаклланиши лозим бўлган тарбия масаласи, ота-она ҳамда ёшлар томонидан йўл қўйилаётган хато ва камчиликлар сабаб бўлаётганлиги маълум бўлди.

Буларнинг олдини олиш учун никоҳлари бекор бўлаётган оилалар сони кўпаётган маҳалла қўмиталарида, аҳоли ўртасида ҳуқуқ маданиятини юксалтириш борасида амалий ёрдам кўрсатиш, шунингдек, суд, прокуратура, ИИБ, маҳалла фаоллари, хотин-қизлар қўмитаси билан ҳамкорликда маҳаллаларда ёш фарзандларини эрта турмушга бериш натижасида келиб чиқадиган салбий оқибатларнинг олдини олиш мақсадида улар ўртасида тарбиявий-ташвиқот ишларини олиб бориш зарур.

• Саида ЖАЛИЛОВА, Шайхонтоҳур тумани ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси:

— Бугунги кундаги асосий вазифамиз оналар ва болалар ўртасида ўлим ҳолатларини камайтириш, уларни ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган. Никоҳлари бекор бўлаётган оилалар сони ўсган Самарқанд Дарбоза, Гулобод, Жарариқ маҳалла қўмиталари раислари ва хотин-қизлар кенгашлари раислари ишини назоратга олган ҳолда маҳаллалардаги намунали оилаларнинг ижобий ишларини ибрат қилиб кўрсатиш лозим. Кўнгилсиз ҳолларнинг кўпаймаслиги, оилаларнинг келажак тақдирини ўйлаган ҳолда мана шундай йиғинларни тез-тез ўтказиб, ўзаро тажриба, фикр айирбошлаш катта аҳамиятга эга.

• Марҳамат ЙЎЛДОШЕВА, «Никоҳ ва оила» маросимлари Маркази раҳбари:

— Оила қуриш мақсадида ФХДЁ бўлимларига мурожаат қилган ёшларни тиббий кўрикдан мажбурий ўтказишни ташкил қилиб, маҳалла қўмиталари, соғлиқни сақлаш бўлими ходимлари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳамда ФХДЁ бўлимлари вакиллари ҳамкорлигида ўсмирларни мустақил ҳаётга тайёрлаш мақсадида маҳаллаларда тиббиёт ходимлари, намунали оила бошлиқлари билан давра суҳбатлари ўтказишни йўлга қўйишимиз керак. Шундагина ажримлар олдини олган бўламиз.

• Хислат СОДИҚОВ, Шайхонтоҳур тумани оқсоқоллар кенгашининг раиси:

— Шарқда қадим-қадимдан оиладаги гап кўчага чиқмаган. Ҳар қандай муаммо ичкарида, нари борса қариндош-уруғ орасида ҳал этилган. Бундай муросаю мадора оила мустаҳкамлигини таъминлаган. Оила — муқаддас. Шундай экан, унинг муқаддаслигини сақлаб қолайлик.

Кўп спиртли ичимлик истеъмол қилиниши натижасида никоҳлари бекор қилинаётган оилаларга амалий ёрдам кўрсатиб, уларни тегишли даволаш муассасаларига жойлаштириш ҳамда никоҳни бекор қилишга оид ишларнинг энг долзарбларини туман суди, прокуратураси ходимлари доимий равишда маҳалла сайёр суд йиғилишларида кўриб чиқиб, томонларни яраштириш чораларини кўришлари лозим.

• К. ИНОМОВ, «Тилла Шайх» масжиди имом-хатиби:

— Ўзбекистон Мусулмонлари диний идораси раиси, муфтий ҳазратлари бошчилигида оилаларни мустаҳкамлаш, ажримлар сонини камайтириш борасида бир қатор ишларни амалга оширмоқдамиз. Никоҳ ўқишдан аввал ёшларга никоҳ, оила, меҳр-оқибат, ота-онага ҳурмат-эҳтиром ҳақида кўп гапирамиз. Лекин, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, шундай ҳоллар ҳам учраб турибдики, ҳеч қандай диний маълумоти бўлмаган, чала муллалар хонадонларга бориб, никоҳ ўқишни расм қилмоқдалар. Бу ишларнинг олдини олишимиз, қатъий чоралар кўришимиз лозим.

Йиғилиш сўнгида унда билдирилган фикр-мулоҳазаларни ҳаётга жорий этиш яна бир бор таъкидланди.

Маъмура РЎЗИЕВА.

Аввал хабар қилганимиздек Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигида юртимизда безгак касаллиги тарқалмаслигининг олдини олиш мақсадида Италия ҳукумати томонидан молиявий ва техник ёрдам берилиши муносабати билан матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Анжуманлар

МАҚСАД — КАСАЛЛИКНИ ТАРҚАТМАСЛИК

Анжуманни Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Бахтиёр Ниёзматов олиб борар экан, дастлаб Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра бугунги кунда ер юзининг аввалари қониқарли ҳисобланган минтақаларида ҳам безгак билан хасталаниш ҳоллари учраётганини таъкидлади. Ҳақиқатан ҳам дунёдаги қатор мамлакатларда безгак хасталиги асосий муаммолардан бири бўлиб турибди. Ҳар йили жаҳонда 300—500 миллион киши бу дардга йўлиқмоқда. Ва уларнинг 1 миллионтаси ҳаётдан кўз юмаётир. Бу миқдорнинг катта қисми Африка қитъасига тўғри келади.

Айни пайтда бу борада қўшни Афғонистондаги вазият жиддий бўлиб турибди. 1996 йили бу ерда 300 минг киши безгак билан оғригани ҳисобга олинган, бир йилда эса ўртача 2 миллиондан 3 миллионгача бемор борлиги аниқланган. Бу ҳол Афғонистонга қўшни бўлган Эрон ва Покистон учун қимматга тушмоқда. МДҲ давлатларида эса безгак Арманистон, Озарбайжон, Туркманистон, Тожикистон, Қирғизистон ва Қозоғистонда топилган. Ўзбекистонда эса 50-60 йилларда йилига 200—700 мингта безгак билан оғриганлар ҳисобга олинган бўлса, бу дардга қарши жиддий курашиш натижасида ушбу кўрсаткич 5 тага тушди.

Аммо қўшни давлатлардаги сўнгги пайтлардаги воқеалар юртимизда безгак касаллиги билан оғриганлар сони сезиларли ортишига сабаб бўлди. Чунки Ўзбекистоннинг 8 та вилояти унга чегарадош. Шунга кўра бу ерларда одамлар чегарани турли мақсадларда бемалол кесиб ўтаверишади. Бу билан безгак ҳам бир ҳудуддан иккинчи ҳудудга ўтади. Шу боисдан махсус йиғилишда безгак ҳасталигининг тарқалмаслигига қарши дори-дармонлар, реактивлар сотиб олиш учун чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Шунингдек бу борада халқаро ташкилотларнинг ёрдами ҳам жалб этилди.

Ушбу мақсадларда Италия ҳукуматининг иштироки ўзгача бўлди. Италия Ташқи ишлар вазирлиги ва шахсан жаноб Миоццо, Италиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Брунетти хоним, шунингдек Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти ташаббуси билан Самарқанддаги Исаев номли Паразитология институти билан Италия соғлиқни сақлаш олий институти билан тўғридан тўғри алоқалар ўрнатилди. Ҳозирда ушбу институтнинг тропик касалликлари бўйича йирик мутахассиси жаноб Градонинининг келиши кутилмоқда, у келса иккала институт ўртасида шартнома имзоланади. Унга кўра Марказий Осиё минтақасида безгак хасталиги тарқалмаслиги учун тадқиқотлар олиб борилади.

Анжуманда элчи Брунетти хоним сўзга чиқиб, Италияда ўз вақтида безгак хасталиги кенг тарқалган кўрилган чора-тадбирлар туфайли кўзланган мақсадга эришилгани, бунда асосий эътибор беморларни даволаш ва безгак ўчоғи бўлган ботқоқликларни соғломлаштиришга қаратилгани ҳақида гапирди. Шунга кўра бу борада етарли тажрибага эга италиялик мутахассислар учун ўзбекистонлик олимлар билан бирга ишлаш уларга бу дарднинг янги қирраларини очишини таъкидлади. Оммавий ахборот воситалари ходимларидан тушган саволлар асосида Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Ўзбекистондаги вакили Руфат Янсупов эса безгак дарди биринчи навбатда болалар ҳаётига зомин бўлаётгани, шунга кўра ЖССТ 2000 йилгача безгакни ер юзидан йўқ қилиб юборишга мўлжалланган тадбирларни ишлаб чиққани ҳақида маълумот берди. Паразитология илмий-тадқиқот институтининг директори Шавкат Раззоқов Озарбайжон ва Туркияда йилига ўртача 100 минг безгакка чалинаётган бир пайтда ўтган йили Ўзбекистонда бу дард билан хасталанган 52 та одам қайд этилгани, бу эса нафақат Марказий Осиё минтақасида, балки бутун Осиё миқёсида нисбатан хавфсиз ҳисобланишини билдирди.

Анжуман сўнгида Руфат Янсупов Италия ҳукумати томонидан берилаётган безгакка қарши дори-дармон, тиббий асбоблар, компьютер, кимёвий реактивлардан иборат инсонпарварлик ёрдамининг расмий ҳужжатларини Соғлиқни сақлаш вазирлигига топширди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

«Деҳқонлар уйи» деган гапни кўпчилик эшитган. Чунки шаҳримизнинг барча бозорларида шундай меҳмонхоналар мавжуд бўлиб, улар фақат бозорга маҳсулот олиб келиб сотаётган бободеҳқонларга хизмат кўрсатади. «Деҳқонлар ошхонаси» сўзи эса эшитган қулоққа қандайдир янгиликдек туюлади. Бундай ошхона яқинда «Олой» бозорида иш бошлади.

Хизмат

ЛАЗЗАТЛИ ТАОМЛАР

Ошхона айнан деҳқонларга мўлжалланган бўлиб, бу ерда ўзбек миллий таомлари тайёрланади. Ушбу емакхонанинг ўзгалардан фарқи шундаки, унинг қошида буфет, чойхона, музқаймоқхона ва ширин ичимликлар хоналари мавжуд. Бу жойда сиз хордиқ чиқариб чанқоғингизни қондирасиз. Хизмат эса хоҳишингизга қараб кўрсатилади. Истасангиз махсус ходимлар талабингизни бажо келтиришади, ёки ўз-ўзингизга хизмат кўрсатасиз.

Ошхонада тайёрланаётган таомлар сифатли, нархи ҳам анча арзон.

Хўрандалар билан суҳбатлашдик.

— Хизматдан миннатдормиз, — дейди Паркент қишлоғидан келган деҳқон Тўравой Қодиров. — Илгарилари ҳам томорқамда етиштирилган маҳсулотларни шу бозорга олиб келиб сотардим. Аммо овқатланишга тузукроқ жой йўқ эди. Ошхоналар сони кўп бўлгани билан уларда тайёрланадиган таомлар сифатсиз, бунинг устига қиммат эди. Янги ошхонанинг ишга туширилиши биз каби деҳқонлар учун айни муддао бўлди.

Бошқа хўрандалардан ҳам худди шундай дил сўзларини эшитдик.

120 ўринли ушбу таомхонада 25 та малакали ошпазлар хўрандаларга хизмат кўрсатишяпти.

Маҳмуд ОРИПОВ.

СУРАТЛАРДА: ошхонанинг ён томонидан кўриниши ва маҳсулотлар тайёрлов цехи тасвирланган.

Холмат Мирзакаримов олган суратлар.

Толибжон болаликдан бирга ўсган қадрдон дўстим. Туман ички ишлар бўлимида ишлайди. У билан тез-тез учрашиб турамиз, турли мавзуларда суҳбат қурамиз. Кўпинча гурунгимиз бола тарбиясию ота-онанинг фарзанд олдидаги бурчи билан тугайди. Баъзан фикримиз бир жойдан чиқмай тортишиб ҳам қоламиз. Бу гал ҳам шундай бўлди.

— Хўп, яхши,—дея у папкасининг ичидан бир хат чиқариб қўлимга тутқазаркан. — Унда мана буни ўқиб кўрчи?

Беихтиёр узук-юлуқ битилган сатрларга синчков тикилдим.

«Эндигина 20 ёшга кирдим. Бу орада қамоқхона юзини кўриб чиқишга ҳам улгурдим. Ойижонимнинг айтишларича пешонам шўр экан. Олдинлари бутун қилмишимни шунга йўйдим. Йўқ, кейин билсам уни «шўр» бостириб юрган ўзим эканман. Онам бечора куйганидан, бебошликларимни хас-пўшлаш учун шундай дер эканлар, мен нодон ёшлик қилиб она меҳри билан йўғрилган бу сўзни бошқача тушуниб юрган эканман.

Отам бахтсиз тасодиф билан вафот этганларида бир ёшда эканман. Кўрган-билганларнинг айтишича ҳатто у ўлими олдида ҳам мени сўнгги бор қучиб, юзимдан ўпиб, оламдан кўз юмган экан. Ундан мен учун хотира бўлиб қолган ягона нарса — ота-бола тушган суратимиз.

Онам бошқа турмуш қурмади. Бир куни қариндош-уруғлар, қўни-қўшнилар уни қийин-қистовга олишди. Шунда у: «Ёлғиз ўғлимнинг ўгай эркак эшигида юришини истамайман. Минг қилса ҳам ўгай-ўгайда» дегани ёдимда. Кейин ҳўнграб келиб мени бағрига босгани, қайноқ кўз ёшлари билан юз-кўзимдан ўпганлари, худди биров мени олиб қўяётгандек қизғанчиқлик билан кўтариб нариги уйга олиб чиқиб кетганлари эсимда.

У умрини менга бағишлади. Келажагимни ўйлаб тунни тонгга улаб мижжа қоқмади. Қоқ ярим кечада бошимни силаб йиғлаб ўтирганида бир неча бор уйғониб кетганман.

7-синфни битирган йилим ёзда эски уйимиз бузиладиган бўлди. Бизга Қорақамишдан икки хонали квартира беришди. Янги уйимиз барча қулайликларга эга бўлсада, лекин қадрдон ҳовлимизни ташлаб кетгимиз келмасди. Ўшанда балки ойим отажонимнинг «чироғи ўчиб қолишидан» ғуссага ботаётган бўлса, мен эски қадрдон дўстларимдан узоқлашиб кетаётганимдан зириллардим.

Кўч-кўронимизни жойлаштириш билан овора бўлиб икки кун кўчага чиқмадим. Чой устида ойим: «Ўғлим, ҳадеб зерикиб ўтирмай кўчаға чиқиб бироз ўйнаб келақолгин. Бу ерда ҳам ўзинг тенги болалар бордир, ўшалар билан танишиб оласан», дедилар.

Ойижонимнинг гапларидан сўнг ташқарига чиқдим. Йўлагимизда уч-тўрт тенгқурларим турган экан. Карим деган бола мен билан эски қадрдонлардек кўриша кетди. У ёнимиздаги уйда яшарди. Кўчиб келган кунимиз ойисининг қистови билан шкафимизни иккинчи қаватга олиб чиқишга ёрдамлашганди.

— Қиз боладек уйга қамалиб олдингми? — деди у кўриша туриб. — Ахир ўғил бола деган. бундай янги дўстлар билан тил топишиб кетадида.

Кейин у мени турганлар билан таништирди. Шу-шу Карим билан юлдузимиз тўғри келиб қолди.

Турмуш чорраҳаларида

«ҚАРЗИМНИ ҚАНДАЙ УЗАМАН»

— Менга қара, — деди у бир куни. — Сени бир жойга меҳмонга олиб бораман. Яхши оғайниларим бор, танишиб оласан.

Меҳмонга борган жойимиз янги мактабимиз орқасидаги ташландиқ майдон экан. Ўн чоғли турли ёшдаги болалар давра олишган. Ҳаммасининг қўлида сигарет. Ўртада ёши биздан каттароқ, корачадан келган, сочи қошини қоплаган бир бола ўтирибди. Олдида ярим ичилган бир шиша «чашма» виноси.

Карим ҳамма билан бирма-бир кўришиб чиқди. Мен янги «оғайниларимни» кўриб саросимада қолдим.

— Шеф, — деди Карим бояги қора болага мурожаат этиб, — янги меҳмон олиб келдим.

Шеф менга бир чимирилиб қўйди-да ёнидаги миқти болага имо қилди. У охиста рўпарамга келдию тўсатдан башарамга бир тарсаки туширди. Калтак зарбидан кўзим чақнаб ерга йиқилиб тушдим.

— Бўлмайди, латта, — деди шеф.

Миқти боланинг ўзи қўлимдан тортиб турғазиб қўйди.

— Ўтир, лапашанг, — деди у биқинимга бир туртиб. Индамай ерга чўккаладим. Шеф мени сўроққа тута кетди:

— Чекасанми?

Мен йўқ ишорасини қилдим.

— Ичасанми? Бизга бунақа онасининг боласи керак эмас. Сотиб қўяди, — деди шеф. Кейин Каримга норози қиёфада тикилди.

Хаёлимда турли фикрлар чувалашиб кетди. Бир кўнглим ўрнимдан туриб уйга жуфтакни ростлаворай дедиму лекин уларга ўзимнинг кимлигимни кўрсатиб қўйгим келди. Ўрнимдан туриб миқтининг олдига қандай борганимнию унинг башарасига бир тепиб юборганимни билмай қолдим.

Ҳаммаёқ алғов-далғов бўлиб кетди. Шефдан бошқа ҳамма болалар бараварига менга ташланишди. Яхшиям бахтимга шеф бор экан. Бўлмаса холим не кечарди билмайман. Унинг буйруғи билан ҳамма жойига ўтирди. Миқти жилмайганича қон аралаш туфурди.

— Қойил! — деди шеф ниҳоят менга яқинлашиб. — Мард йигит экансан. Бўлди, бугундан бошлаб биз билан биргасан.

Шеф қўлимга ярим стакан «Чашма» тутди. Қизиқ устида ичиб юбордим. Ўғил болалигим тутиб ўртадаги сигаретга қўл чўздим.

Ҳаммаси шундан бошланди, худди боши берк кўчага кириб қолгандек эдим. «Янги улфатларимга» қўшилмасликка қанчалик уринмай барибир уддасидан чиқолмасдим. Икки—уч кун кўришмасам «айғоқчи» (миқтини шундай деб аташарди) уйимизгами, мактабгами келиб мени бошлаб кетарди. Шефдан қўрққанимдан унинг сўзини икки қилолмасдим.

Ойижоним кейинги кунларда ниманидир сезгандек безовталанар, ёмон болаларга қўшилиб қолмаслигимни қайта-қайта уқтирардилар. Бир кўнглим ойимга бор гапни рўй-рост айтгим келардию, лекин унинг дилига озор беришдан қўрқардим. Шусиз ҳам у кейинги кунларда юрак санчишидан тез-тез шикоят қиладиган бўлиб қолганди.

Кўза кунда эмас, кунида синаркан. Бир жиноий иш устида қўлга тушиб қолдик. Очиғини айтганда қилғиликни бошқалар қилдию, лекин мен ҳам воқеа қатнашчиси сифатида жазоландим. Икки йил муддатга ахлоқ тузатиш колониясига жўнатилдим. Вой ўшандаги ойижонимнинг йиғлаганлари. Қилгиликни қилган мену лекин онам бечора ўзларини айблайдилар. «Мен айбдорман, ҳаммасига мен айбдорман», дея тинимсиз бошларига муштлайдилар. «Мени кечир ўғлим, бехабар қолибман», деб телбаларча мен томонга интиладилар.

Қора қилмишим учун онам таъна қилиш ўрнига мендан узр сўрашини айтмайсизми? Ҳаммасига ўшанда тушундим. Шундай меҳрибон, мени дея бутун ёшлигини хазон қилган онамга шунча озор берганим учун ич-ичимдан ўзимни лаънатладим. Хаёлимда бир фикр тинимсиз чарх урарди. «Онажоним ишқилиб мен келгунча соғ-омон бўлинг».

Ойижонимнинг ўшандаги қиёфаси кўз ўнгимдан сира-сира нари кетмайди. Колонияда яхши ишладим. Жавоб тегадиган кунларга яқинлашиб қолган эдим. Бирдан... айтишга тилим бормайди.

Тўсатдан бошлиғимиз олдига чақириб қолди. Ҳузурига кирсам у менга жавоб текканини, зудлик билан уйга боришимни, онам касалхонада ётганини айтди.

Ташқарида мени маҳалладошларим кутиб олишди. Улар гина-кудурат қилиб ўтирмай индамайгина келиб бирма-бир мени иссиқ бағирларига босишди. Маҳалладошлар қуршовида эртасига касалхонага етиб келдик.

Мени дастлаб оқ халатли бир киши хонасига бошлади. Унинг саволларига қани энди жавоб бера олсам. Ҳаяжонланганимдан гапира олмасдим.

— Ҳозир сизни онангиз олдига олиб киришади, — деди у бироз ўзимни тутиб олганимдан кейин. — Лекин босиқлик билан гаплашинг. Яширадиган жойимиз йўқ. Онангизнинг аҳволи жуда оғир. Тўрт кундан бери сизни кутиб ётибди.

Палатага кирдик. Хона тўридаги караватда ойижоним ётардилар. Ранглари докадек оқариб кетган. Тепасига боришим билан у кўзини очди. Олдин шифокорга, кейин менга тикилди. Мен чўккалаб юзига юзимни босдим. У мени бир қўллаб бўйнимдан қучоқладида сўнг чуқур хўрсиниб: «Хайрият, сени кўрдим ўғлим» дея олди аранг.

Кейин бирдан қўллари шалвираб тушди. У қайта кўз очмади. Оқ халатли киши мени ташқарига олиб чиқиб кетди. Йўлакка чиқсам тумонат одам тўпланибди. Маҳалла раиси Холмурод ака бошчилигида қўни-қўшниларимиз йиғилиб келишибди.

— Ўзингни ушла, ўғлим, — деди Холмурод ака мени юпатиб. — Банданинг ҳоли шу. Афсус, бечора эрта кетди.

У мени юпатардию, бироқ кўзларидан тирқираб оқаётган ёшларни яширолмасди.

Уйга келсам хонадонимиз одамга тўлиб кетган эди. Ҳамма тараддудда, биров кўрпача тўшаса, биров теварак-атрофни супуриб сидирарди. Улар мени кўришдию росмана азани бошлаб юборишди. Ҳаммасидан рўпарамизда турадиган Нури холанинг: «Эҳ, тентаккина болам, онанг бечора сенинг дардингда куя-куя адо бўлди-я», деган гапи эт-этимдан ўтиб кетди. Холмурод ака билагимдан ушлаб четга тортиб деди:

— Бизникига чиқиб кийиниб ол. Сенга кийим-бош тайёрлаб қўйганмиз. Қолаверса бироз туз тотиб олгин, толиқиб қоласан, ўғлим...

Онажонимни бутун маҳалла кўмди. Маросимларни ҳам ўшалар ўтказишди. Тирик эканман, уларнинг бу яхшиликларини асло унутмайман, аҳдим қатъий. Лекин мени бир нарса қийнамоқда. Шу хаёлдан кечалари уйқум келмайди. Хўш, айтингчи, мен энди онам олдидаги қарзимни қандай узаман? Ноқобил фарзандининг фироқида куйиб адо бўлган онанинг нобакор ўғлига муносиб жазо топилармикин?..

Аҳмаджон».

Хаёлга толиб қолдим.

— Хўш, бунисига нима дейсан? — деди Толибжон сукунатни бузиб.

Биз у билан маслаҳатлашиб бу мактубни сиз, азиз оқшомхонлар эътиборига ҳавола этишни лозим топдик.

Хатни оққа кўчирувчи:

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Тошкент оқшоми — Besh-Yogoch — *Танловга марҳамат!*

«АҲИЛ ОИЛА – МУҚАДДАС ВАТАН»

«Оила ҳақида гапирар эканмиз, авваламбор, оила ҳаётнинг абадийлигини, авлодларнинг давомийлигини таъминлайдиган, муқаддас урф-одатларимизни сақлайдиган, шу билан бирга, келажак насллар қандай инсон бўлиб етишишига бевосита таъсир кўрсатадиган тарбия ўчоғи эканини тан олишимиз даркор», — деган эдилар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 1998 йилни Оила йили деб эълон қилар эканлар. Бинобарин бу азму қарор чиндан ҳам олижаноб, давлат қўламидаги мақсадга молик иш эди. Дарҳақиқат оила — у давлат асоси, зеро, оила фаровонлиги — миллий фаровонлик асосидир. Халқимиз тарихига назар ташлайдиган бўлсак, энг қимматли анъаналар: ҳалоллик, ростгўйлик, ор-номус, шарму ҳаё, меҳру оқибат, меҳнатсеварлик каби барча инсоний фазилатлар энг аввало оилада шаклланган.

«Тошкент оқшоми» газетаси таҳририяти ва «Бешёғоч» фирмаси режалаштираётган «Аҳил оила — муқаддас Ватан» шиори остидаги ижодий танлов ҳам жорий йилнинг Оила йили деб эълон қилиниши муносабати билан эълон қилинмоқда. Ижодий танловда чоп этиладиган мақолаларнинг мавзуи оиланинг турли-туман қирралари ва барча жиҳатларини ўзида акс эттириши керак.

Шу йилнинг охирида якун чиқариладиган ушбу танловга профессионал журналистларнинг мақолалари қаторида муаллифларимизнинг мақолалари ҳам қабул қилинади.

ТАНЛОВ ҒОЛИБЛАРИНИ ТАҚДИРЛАШ УЧУН ҚУЙИДАГИ МУКОФОТЛАР БЕЛГИЛАНГАН:

- Битта биринчи мукофот — 10 минг сўм.
- Иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 6 минг сўмдан.
- Учта учинчи мукофот — ҳар бири 3 минг сўмдан.

СУРАТЛАР ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИ УЧУН ЭСА ҚУЙИДАГИ МУКОФОТЛАР БЕЛГИЛАНГАН:

- Биринчи мукофот — 8 минг сўм.
- Иккинчи мукофот — 5 минг сўм.
- Учинчи мукофот — 3 минг сўм.

Танловга юбориладиган икки оралиқда машинада матни чоп этилган 5 саҳифадан ортиқ бўлмаган ҳажмдаги мақолалар ва катталиги 12х18 ҳажмдаги ялтироқ қоғоздаги суратларни почта орқали ёки эслатиб ўтиладиган манзил бўйича — Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй, 2-қават, «Тошкент оқшоми» газетаси таҳририятига «Танловга» деган белгини қўйган ҳолда йўллашингиз мумкин.

Танловга юборилган мақолалар таҳлил қилинмайди ва қайтарилмайди.

ТАНЛОВГА МАРҲАМАТ, МАҚОЛАЛАРИНГИЗНИ КУТАМИЗ ВА СИЗЛАРГА ОМАД ЁР БЎЛИШИНИ ТИЛАЙМИЗ!

Бош муҳаррир ўринбосари Солиҳ ЁҚУБОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

НАБИ ҒАНИЕВ НОМЛИ ТОШКЕНТ КИНОТЕХНИКУМИ КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИГА 1998-99 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН 9-11-СИНФ ҲАЖМИДА ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Кино асбоб-ускуналари ва видео техникани ишлатиш киновидео-техник оператор;
Рўзғор радио электрон техникасига хизмат кўрсатиш ва созлаш-радиотехник (радиотелеуста);
Томошагоҳларга оид тадбирларни овоз техникаси билан таъминлаш — овоз техник оператори;
Халқ хўжалик тармоқларида иқтисод ва режалаштириш техник-иқтисодчи;
Бухгалтерия ҳисоб-китоби, хўжалик фаолияти назорати ва таҳлили — бухгалтер;
ТАЛАБАЛИККА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЕСТ СИНОВЛАРИ ВА ИМТИҲОН АСОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ
ҲУЖЖАТЛАР УМУМИЙ ҚОИДАЛАР АСОСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилимиз:
700095, Тошкент шаҳар, Талабалар шаҳарчаси, 2-Чимбой, 96-уй.
Телефонлар: 46-04-00, 46-13-13, 46-47-86.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Кабель иншоотларини таъмирлаш бўйича режадаги ишлар амалга оширилиши муносабати билан **1998 йилнинг 6 июлидан 16 июлигача** Усмон Носир кўчасидаги 46, 47, 48, 49, 50-уйларда, Бобур кўчасидаги 1, 2, 3, 6, 38, 40-а уйларда, Аския кўчасидаги 25-уйда истиқомат қилувчи 53-АТС абонентларида, шунингдек, **1998 йилнинг 6 июлидан 15 июлигача** Буюк Турон кўчасидаги 75-уйда истиқомат қилувчи 56-АТС абонентларида вақтинчалик алоқа бўлмайди.

«Toshkent shahar telefon tarmogi» ҳиссадорлик жамияти.

Мана, футбол бўйича еттинчи миллий биринчилигимизнинг биринчи давра ўйинларига ҳам якун ясалди.

Пойтахтимизнинг «Пахтакор» жамоаси 36 очко билан бу даврани якка пешқадам сифатида якунлаган бўлса, МҲСК клуби бор-йўғи 4 очко жамғарди, холос.

Футбол

«ПАХТАКОР»: ЧЕМПИОНЛИК САРИ ДАДИЛ ҚАДАМ

Биринчи давра якунларига доир

Эсингизда бўлса, армиячилар ўтган йилги биринчиликнинг биринчи даврасида мағлубият у ёқда турсин ҳатто бир марта ҳам дуранг қилмай ҳамма ўйинларни ғалаба билан якунлашган эди. Бироқ бу йилги биринчиликда эса...

Келинг, яхшиси бошидан бошлайлик. Ўтган йилги биринчиликнинг охирида, аниқроғи республикамиз миллий терма жамоаси Жанубий Корея футболчиларига йирик ҳисобда ўз майдонларида мағлубиятга учраганларидан сўнг, бразилиялик мураббий Вега да Сильва терма жамоамизга ҳамда «Пахтакор»га таклиф қилинди. Терма жамоамиз ўйини дарров ўзгарди, футболчиларимиз аввалига қозоғистонликларни мағлубиятга учратган бўлсалар, кейин Бирлашган Араб Амирлиги стадионида дурангга эришдилар.

«Пахтакор» ўйини эса бу йилги биринчиликдан бошлаб, ўзгарди. Тўғри, улар биринчи ўйинда наманганликларга 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйишганди. Бироқ дарров командада ўзини ўнглаб олиб кетма-кет ғалабаларни қўлга кирита бошлади. Менимча «Пахтакор»нинг «Темирйўлчи» ва «Андижон» жамоалари билан бўлган ўйини ҳеч кимнинг ёдидан кўтарилмаса керак. Бу ўйинларни кўриб мен Ўзбекистонда ҳам машҳур «Аякс», «Интер» жамоаларига ўхшаш команда шаклланиб бораётганидан жуда хурсанд бўлган эдим. Бироқ негадир бу ўйин қолган жамоалар билан бошқа такрорланмаганга ўхшаб қолди, назаримда. Шундай бўлса ҳам пахтакорчилар ғалаба сари астойдил интилишиб 11 марта бунга эришишди.

Айниқса, Миржалол Қосимовнинг кундан-кунга спорт формасига тушиб маҳоратини кўрсатиб бориши кўпчиликка ёққани сир эмас. У майдонни жуда яхши кузатади. Ўйинчиларнинг турган жойидаги имкониятига қараб тўп оширади. Бу эса унинг ҳақиқий европача профессионаллик даражасини кўрсатаётганлигидан далолат беради.

«Пахтакор» биринчи давра давомида рақиблари дарвозасини ўттиз тўрт марта нишонга олди. Ўз дарвозасидан эса 14 марта тўп ўтказиб юборди. Демак, ҳар бир ўйинга 2,2 тадан тўп тўғри келади. Албатта бу яхши кўрсаткич, аммо пойтахтликларнинг имконияти бундан ҳам юқорироқ эди. Бироқ кўпгина ҳолларда 100 фоизли гол уриш мумкин бўлган пайтларда пахтакорчилар бундай имкониятни қўлдан чиқариб қўйишди.

Ҳужумчилар борасида ҳам Вега да Сильва ўйинчиларни танлай билган. Бу чизиқда Азамат Абдураимов, Дилмурод Назаров ва Андрей Акопян учлиги ҳаракат қилишади. Ўйин давомида уларнинг бир-бирларини алмаштириб туришлари рақибларни анча шошириб қўйганлигига кўп ҳолларда гувоҳ бўлдик.

Яқинда яна бир хабар келди. Игорь Шквирин Исроил давлатидан яна ўзининг суюкли жамоаси «Пахтакор» таркибига келиб қўшилди. Бу эса албатта «Пахтакор»нинг таркиби янада кучайганидан далолат беради.

Пойтахтимизнинг яна бир жамоаси «Трактор» мухлисларини у даражада қувонтира олмади. Агар қуйида берилган жадвалга бир назар ташлайдиган бўлсангиз улар ўн учинчи ўринни банд этиб туришибди. АҚШ да бўлиб ўтган жаҳон биринчилигининг финал босқичида ФИФА яхши бир қарор қабул қилган эди. Унга кўра ютган команда уч очкони қўлга киритади. Агар шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак «Трактор»ни унчалик ёмон аҳволда деб бўлмайди. Чунки улар яна бир ғалаба билан анча юқорилаб олишлари ҳеч гапмас. Улар ҳозиргача ўн беш ўйиннинг бештасида ғалаба қозонишган, уч учрашув эса дуранг натижа билан тугаган. Шундан биттаси «Пахтакор» билан бўлган ўйинда, яна пешқадам майдонида содир бўлди. Бу учрашувда тракторчилар ўзларининг нималарга қодир эканликларини кўрсатишга ҳаракат қилишди. Ва бунинг уддасидан чиқишди ҳам. Агарда улар бошқа жамоалар билан бўладиган ўйинларга айнан «Пахтакор»га қарши тайёрлангандек тайёрлансалар, албатта яхши кўрсаткичларга эришишлари шубҳасиз.

«Трактор» ҳужумчиси Ҳусниддин Мирҳамидовни етти гол билан тўпурарлар баҳсида салмоқли ўринни эгаллаб туриши, пойтахтнинг бу командаси ҳужум чизиғида моҳир ўйинчи мавжудлигидан далолат беради. Албатта, тракторчилар фақатгина бир маҳоратли ўйинчи билан қаноатланмасдан бошқа футболчиларнинг тактик ва техник жиҳатларини янаям яхшилашлари лозим. Бунинг учун уларнинг имкониятлари етарли, деб ўйлаймиз.

Учинчи командамиз эса... Очиғи, уларнинг аҳволидан қийналиб кетасан киши. Ҳеч вақт чўққига чиққан одам бирданига пастга тушиб қолиши мумкинми? Тўғри: мумкин, қачонки у думалаб кетса, ёки бирорта шунга ўхшаш ҳолат рўй берса. Афсуски, МҲСК ҳозир шу аҳволда.

Улар миллий биринчиликнинг биринчи даўра ўйинларида бирорта ҳам ғалабага эришолмадилар. Боз устига кетма-кет ўз майдонида ҳам, меҳмонда ҳам йирик ҳисобларда мағлубиятга учрашди.

Мана охирги ўйинни олиб кўрайлик. Чемпионат пешақдамларидан бири «Навбаҳор» жамоаси шундай ғалабаға эришамиз деган ният билан Тошкентга келишган бўлса, ажабмас. Чунки бугунги кунда МҲСК таркиби жуда бўш. Ўтган йилги ўйинчиларнинг деярли ҳаммаси командани тарк этган. Уларнинг ўрнини тўлдиришда эса мураббийлар ҳеч бир ижобий иш қилишаётганлиги кўзга ташланмайди. Агар аҳвол шу тариқа, давом этадиган бўлса, бу йил пойтахт армиячилари олий табақани тарк этишлари турган гап...

Умуман олганда мамлакатимизнинг миллий биринчилиги даврасининг охирги ўйини голларга бой бўлди. Тошкентда «Навбаҳор» МҲСКни 5:0 ҳисобида мағлубиятга учратган бўлса, «Нефтчи» — «Хоразм» — 7:1, «Андижон» — «Сурхон» — 6:2, «Дўстлик» — «Зарафшон» — 5:1, «Темирйўлчи» — «Сўғдиёна» — 4:2, «Насаф» — «Косонсой» — 3:1, «Бухоро» — «Пахтакор» ўйинлари 1:2 ҳисоби билан тугади. Фақатгина «Трактор» — «Металлург» — 2:2 дуранг натижа қайд этилди. Бу юртимиз футболига Франциядаги XVI жаҳон чемпионатининг ҳужумкор руҳдаги ўйинлари таъсир этаётганидан қувончли бир далолатдир.

Тўпурарлар баҳсида Миржалол Қосимов ўн икки тўп билан пешқадамлик қилаётган бўлса, Сергей Лебедев («Нефтчи») — 11, Алексей Жданов («Сўғдиёна») — 10 тўп билан иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллаб туришибди. Яна икки пахтакорчи Дилмурод Назаров ва Азамат Абдураимовларнинг ҳисобида эса 7 тадан тўп бор.

Нуриддин ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Республикаси VII миллий чемпионати олий лига жамоаларининг биринчи даврадан кейинги якуний жадвали.

	Ўйинлар	Ютуқ	Дуранг	Мағлубият	Тўплар нисбати	Очколар
1. «Пахтакор»	15	11	3	1	34-14	36
2. «Нефтчи»	15	10	3	2	38-14	33
3. «Навбаҳор»	15	9	3	3	30-12	30
4. «Сўғдиёна»	15	9	1	5	30-17	28
5. «Темирйўлчи»	15	7	3	5	27-30	24
6. «Насаф»	15	6	6	3	23-11	24
7. «Бухоро»	15	6	3	6	20-20	21
8 «Зарафшон»	15	6	2	7	21-23	20
9. «Хоразм»	15	5	5	5	17-24	20
10. «Дўстлик»	15	4	7	4	24-17	19
11. «Андижон»	15	5	3	7	24-26	18
12. «Сурхон»	15	5	3	7	24-27	18
13. «Трактор»	15	5	3	7	17-26	18
14. «Металлург»	15	3	3	9	17-31	12
15. «Косонсой»	15	1	4	10	14-32	7
16. МҲСК	15	0	4	11	9-45	4

Тошкент оқшоми
Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: *хатлар – 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.*

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 209

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0161. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. 1 2 3 4 5 6. ❖ Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.